

Folytonosság és változás – vidéki nők válasza a válság(ok)ra

Balogh Lídia (tudományos munkatárs, Társadalomtudományi Kutatóközpont): *Laikus szüléskísérők (dúlák) egy borsodi roma közösségben*

Egy borsodi településen 2020 nyarán, kísérleti jelleggel "közösségi dúlaszolgálat" indult, két civil szervezet összefogásának eredményeként. A külföldi, főként USA-beli példákat figyelembe vevő kezdeményezés keretében hátrányos helyzetű (elsősorban roma) nők kísérnek kórházi születeket – képzést követően – dúlaként, vagyis asszonytársi segítőként. A szolgáltatást igénylő, jellemzően (mély)szegénységben élő anyákat nem terheli költség; a dúlák díjazása pályázati forrásokból és magánadományokból biztosított. Noha a dúlaszolgálat ötlete már a pandémia előtt megfogalmazódott, a járványhelyzet és a korlátozások fokozták a kezdeményezés jelentőségét. A dúlák a járványügyi szempontból legnehezebb hónapokban (különböző korlátozások közepette) is rendelkezésre álltak, és lehetőség szerint támogatták az anyákat – köztük kiskorú lányokat - a vajúadás-szülés ideje alatt a miskolci megyei kórházban. Az előadás a kezdeményezés hátterét, valamint az első év tapasztalatait elemzi, több nézőpontból.

Szóke Alexandra-Geambaşu Réka (tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete - tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete): *Az óvónők helyzete és szakmai lehetőségei a jelenlegi társadalmi és gazdasági változások tükrében*

Magyarországon az elmúlt években egyre súlyosabb óvodapedagógus-hiány alakult ki. Ez a jelenség szoros kapcsolatban áll a globálisan kibontakozó gondoskodási válsággal, az állami ráfordítások megvonásával, a pedagógiai pálya társadalmi megítélésének csökkenésével, valamint a gyermeknevelés terén történő változásokkal. Kvalitatív kutatáson alapuló előadásunkban azt kívánjuk bemutatni, hogy melyek azok a társadalmi, gazdasági és kulturális tényezők, amelyek az óvónők helyzetét és szakmai kilátásait alakítják, és ezekkel hogy birkóznak meg a különböző településeken élő óvónők. Arra keressük a választ, hogy milyen eltérések mutatkoznak a vidéki és a városi óvónői tapasztalatok és lehetőségek között. Központi állításunk,

hogy a szülőkkel való viszonyrendszer, a szülők részéről tapasztalt elvárások és nyomásgyakorlás kisebb feszültségforrást jelentenek az óvónők számára, ám rendszerint szerényebb erőforrások és az integráció napi kihívásaival kell sokkal inkább megküzdeniük az óvónőknek.

Gábrriel Dóra (tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete): *A gondozás mikro-mobilitásai a vidéki Magyarországon*

A koronavírus-járvány rámutatott arra, hogy az idősellátás intézményei hiányosságokkal küzdenek hazánkban. Emellett számos személyes történet engedett betekintést a gondozási kötelezettségek és fizetett munka közti feszültségekbe. Miközben Magyarországon alapvetően a családra hárul az idős hozzátartozók gondozása, egyre több – döntően vidéken élő – nő dönt úgy, hogy családját hátrahagyva, külföldön végez gondozói munkát. Ezek az asszonyok sok esetben otthoni és határokon átívelő gondozási feladataik között őrlődnek. Az előadás a külföldön és/vagy otthon gondozást végző nők szempontjából mutatja be, hogy az intézményi ellátás, családon belüli gondozási feladatok és helyi közösség segítségével hogyan, milyen kombinációban jelennek meg vidéki közösségekben. Baranya megyében folytatott empirikus kutatásom arra mutat rá, hogy a háztartáson belüli gondozás és informális hálózatok még mindig előnyt élveznek az önkormányzati ellátásokkal szemben, még ha azok elérhetőek is a településen.

Németh Krisztina (tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete): *Intenzív zöldségtermesztés: túlélési vagy boldogulási stratégia? Párkapcsolat és munka összefüggései egy tanyán élő nő történetében*

A szociográfiák és vidékkutatások – főképp Márkus István (1979) Órszigethy Erzsébet (1986), Kovács Katalin és Váradi Mónika (1997), Csurgó Bernadett (2002), valamint Molnár Ágnes (2003) munkái – rámutattak arra, hogy az intenzív zöldségtermelés a paraszti gazdálkodás és életforma keretei között is a nők egyenrangúságának, sőt akár egyéni ambícióinak terepévé válhat. A családi gazdaságok, legyenek akár hagyományosabbak, akár modernebbek, általában érzékeny és összetett családon belüli munkamegosztáson alapulnak. Komoly krízist hozhat, ha ez az egyensúly valamilyen okból felborul. Az előadás egy hagyományos paraszti gazdálkodásba belenövő, tanyán élő idős nő történetén keresztül azt a kérdést vizsgálja, hogyan